

Numărul 22.

Oradea-mare 1/4 iunie 1903.

Anul XXXIX

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Poștașul dragosteî.

Comedie în trei tablouri.

(Urmare.)

TABLOUL II.

Acelaș salon.

Scena I.

Elodia (culcată pe canapea, în fund, dreapta, doarme adânc.)

Emil (întră sgomotos, — o vede înse, așteaptă de se trezește ori nu, o admiră c'un gest și se duce în vârful degetelor de ingenuche lângă canapea. După o clipă de privire, o sărută cu foc.)

Elodia (sărind.) Ah!... cine-i?

Emil (rugător.) Mai stai... mai stai așa... Ce frumos îți sedea cum dormia!...

Elodia (ridicându-se.) Emile, să-ți spui drept, ești prea îndrășneț... În glumă... mai merge... dar la serios... (Înaintează în față.)

Emil (contrariat, rămânând locului.) Va să zică nu me iei nici odată în serios? Așa?

Elodia (fără a-l privi.) Cea mai plăcută serioșitate, care te prinde... e când glumești, când te apropii mai mult de copil... (Emil se lasă în fotoliul de lângă canapea și rămâne trist.) Da ce faci? (Întoarce capul la el.)

Emil (privind-o mâhnit.) Stați serios...

Elodia (ședând la masa din față.) Cine me iubește să vie 'n-cua... (Emil nu se mișcă.) (Oftând:) Nu me iubește nimeni... (își sprijină capul pe o mână și pândescă cu privirea, așteptându-l; Emil, urmează a șede pe gânduri.) Emile! Cucu!... (așteaptă iar; c'un început de ciudă.) Dragă Emile... dacă nu vii... me supăr...

Emil (ridicându-se, vine serios în fața ei.) Sărut mâna, verișoară, și la revedere... Me duc la internat.

Elodia. Ei, asta-i... Ce? te-ai supărat?

Emil. Nu; dar... (Își înverșește șapca în mână.)

Elodia (apucându-l de braț.) Vrei să-ți cer iertare? Dacă me sperii din somn, așa de-odată...

Emil. Ori cum... mi-ai zis niște vorbe...

Elodia. De unde să m'aștept că puteai fi tu? Nu credeam să te întorci așa de curând...

Emil. M'am întors așa de curând, ca să-ți spui bucuria că gluma noastră s'a prins... (redevinind cu incetul glumeț.) Închipuește-ți c'am întâlnit pe... „imperatorele Cesar“... al poeziei noastre moderne, — și i-am presintat, pe fundul șapcei mele, scrisoarea, cu tot respectul cuvenit unui suveran... Cum a ctit-o, s'a făcut roșu, roșu... ca astrul zilei în asfințit... Și a făcut apoi privirea, metru, mi-a luat măsura de sus până jos... și dacă m'a vădut naiv... ca un câțel de usturoi, mi-a răspuns: „viu“... Vine, dragă Elodio... Să-l primesc cu strigăte de sirena? cu sfirițuri de sfirlează? Unde să m'ascund?

Elodia (care se ridicase și urcase puțin, pentru a-ș stăpâni emoțiunea, — coboară.) Vrei să me ascuți pe mine?

Emil. A fost vr'odată, ca nici odată, când să nu te-ascult?

Elodia. Tocmai de-aceea, du-te de-ți fă plimbarea ce-aveai în gând, și te întoarce pe seară... Atunci o să înceapă rolul tu...

Emil. Dar poate că nu l-oi găsi aici...

Elodia. Nici nu trebuie să-l găsești. Așa mi-e combinată farsa...

Emil. Da? (Cu nedumerire.) Bine!... La revedere...

Elodia. Cum? nu me săruți?

Emil. De-acuma nu mai îndrăsnesc...

Elodia (deschidându-i brațele.) E voe...

Emil (i se aruncă de gât și o sărută cu foc.) Ah! ce bine e!

Elodia. Ștregar ce ești! Ești multămit acuma?

Emil. În al nouălea cer...

Elodia. Ferește-te să nu caști, când vei cobori scara...

Emil. Nu-ți ride de mine... fiind că...

Elodia. Fiind că... trebuie să pleci mai degrabă
... iar eu să me îmbrac...

Emil. Ce spui? Vrei să te faci și mai „gigea“?

Elodia. Trebuie să ametească pe poet... Altfel...
cum vrei să me răsun?

(Se ivesce Niculina incet.)

Emil. Da, ametește-l... să-ți faci o poezie:

Iubită Elodie,
Tu ești o melodie
Venită de la cer,
Cu vrajă și mister...

Elodia (ridend.) Bravo! bravo...

Emil. Da ce crezi că nu pot fi și eu croitor...
de versuri? Așa dar, ametește-l... să nu vadă firul
farsei... (ride) ca să ridem la urmă...

Elodia. Nici vorbă; hai du-te... limbutule!

Emil. La revedere... (Iese, după ce-i trimite un sărut
cu mâna.)

Elodia (o clipă, în reverie.) O să vie... Sînt mișcată...
(Când să se întoarcă, Niculina se pitește după piano.
Trece pe ușa de pe pl. II, după scriitor.)

Scena II.

Niculina, apoi *Emil*.

Niculina (îvindu-se de după pian.) Ce-o fi, ce spunea
domnișoru?

Emil (intrând repede.) Tușică... Ce? tu ești, Niculino?
Da ce faci?

Niculina. Mi-a zis cuconița să mai șterg nițel
praful... și zeu nu ved unde să fie...

Emil (apropiindu-se.) Ți-a spus ție pân' acuma
cineva că ești nostimă?

Niculina (rușinoasă, face din ceru gurei, că nu.)

Emil. Atunci uite că ți-o spun eu...

Niculina. Mai bine te-ai feri să nu simtă ceva
boeru...

Emil. Ce să simtă boeru?

Niculina. Ei, par' că mi-ar fi ochii legați... Nu
ved eu cum te învertești pe lângă cuconița.

Emil (fluerând.) Da proastă ești?

Niculina. Da de, proastă, domnișorule!

Emil. Da, fiind că altul se învertește... și p'ala
nu-l vești... Dar o să-l punem noi în cofă, eu și
tușica...

Niculina (cu interes.) Va să zică e, cu adevărat,
cineva și la ea?

Emil (aprobă c'un șuerat; apoi se duce la scriitor, trage
câteva rânduri și i le dă Niculinei.) Fiind că tușica se
îmbracă și nu pot să intru, du-i, te rog, biletu ăsta—

Niculina. Da-mi spui cine-i ăla?...

Emil. Îți spun cine-i ăla... Hai, du-te.

(Niculina iese. El se plimbă, declamând-compunend):

Elodio, fără tine
Simt c'aș fi un biet pilot...
Care-așteaptă... care ține...

(Trântindu-se pe un scaun.) Ce dracu așteaptă? Și
ce ține? Nu merge... și vreau să fac un acrostich...
(Niculina intră.)

Niculina (îi dă ceva învălit în hârtie.) Poftim, domnișorule...

Emil (desfăcend.) A! cincî lei... Bine... Va să
zică mi-a dat tușica toată datoria... Apoi... eu bine...

Niculina. Ziceai că-mi spui...

Emil. Ce-mi dai să-ți spun?

Niculina. Ei, tot cu datu... par' că ești popă...
Ce să-ți dau?

Emil. Ochiî, baza-ochiî, gura-pupătura, sinu-
păganu... (Vrea s'o cuprindă de talie.)

Niculina (ridend.) Cam multe și prea de-odată,
domnișorule...

Emil (o sărută.) Îacaua...

Niculina. Doamne, săruți dta o fată în casă...

Emil. Apoi tocmai pentru că ești în casă... În
fața dragostei, toate femeile sînt egale... dacă-s
nostime... Așa scrie la carte, Niculino...

Niculina. O fi, dar până una alta, nu-ți uită
vorba... Cine-i ăla?

Emil. Dracu!

Niculina. Ei, ia lasă-me...

Emil. Zeu, Niculino; dacă așa îl chiamă: domnu
Cesar Dracu... după cum pe mine me chiamă Emil
Dunescu...

Niculina. Prea e nume urit, domnișorule...

Emil (vrënd s'o sărute.) Apoi, să vești...

Scena III.

Emil, Niculina; Toader.

Toader (se oprește în prag, cu gura căscată.) Îaca!
(Niculina dă un țipăt și fuge în fund.)

Emil. Închide gura, Toadere, că uite-ți intră o
muscă...

Toader (înaintând.) D'ăștia-mi fuseși, conașule...

Emil. Da tu ce cauți în salonașu tușichii?...
Audi? Ia să-ți ved călcăile!

Toader Aoileo! las' că te așed eu la domnu
Mina...

Emil (ridicându-se în vîrfurile degetelor, ca și cum s'ar
măsura cu el.) Ce? ori ți-e gatu țeapăn și vrei să ți-l
moii? (Îl amenință.)

Toader (făcându-se mic.) Nu da, cuconașule...

Niculina (venind fuga, îi dă un brânciul lui Toader că
se duce d'a dura, și stă între el și Emil.) Iartă-l domnișo-
rule... Și, lasă, că nu te spune boerului!

Toader (ridicându-se, îi face un vînt Niculinei de-o
mână.) Du-te părlei, că nici nu voi să me mai uit
la tine...

Niculina. Ei vești?

Emil (bufnind de ris.) Îaca, nu cumva ți-am
turburat apa, Toadere?

Toader. Ce apă, conașule, că eră vorba s'o ia
de nevastă... luă-o-ar ciorile de-acuma...

Niculina. Ba pe dta, bufnițele...

Emil. Ei, pace voue! Ce dracu, Toadere! I se
pusese fetei o muscă pe obraz, și vream să i-o
alung...

Toader. Lasă, conașule, că prea vești multe
mușce peste tot locu... (trezînd pe prag.) Și asta nu-i
a bine... (aducendu-și aminte.) Aoileo! uitasem pentru
ce-am venit... (venind iar.) Du-te fă și spune cuconiței
c'a venit un boer să vadă casele din curte...

Emil. Așa? Apoi, noroc bun. Și, ia vedeți, îm-
păcați-ve... să n'am pe suflet despărțenia voastră...
înainte de cununie... (Iese.)

Scena IV.

Niculina, Toader apoi *Elodia.*

Toader. N'audiși fă? Te duci să-i spui?

Niculina (îmbufnată.) Îaca nu vreau...

Toader. Atunci spune unde-i, să me duc eu...
(Inaintează pe lângă ea.)

Niculina (îi dă cu cotu, privindu-l gales.) Tot supărat ești?

Toader. Ba n'oiu fi... că spulberatecu ăsta eră să te ia...

Niculina. Da numai cât s'a obrăznicit, Toadere...
Ce dracu? așă de proastă me cređi?

Toader. D'apoi că proaste sânteti, n'ai grijă, cum se uită la voi câte un cuconăș d'ăștia, par' că cine știe ce einste v'ar fi...

Niculina (inclinându-se,) Îaca asta-i cruce, dacă...

Elodia (intră, foarte îngrijit gătită. Se oprește, încrun-tând sprinceana.) Me rog, salonu stăpânilor v'a ajuns loc de sfat?

Toader. Sărut mâna cuconiță, nici prin gând nu ne-a trecut. Da a venit un boer, ci-că pentru casele din fund...

Elodia (repede.) Da?

Toader (scotând din sin.) Uite mi-a dat și asta.
(I-o înmânează.)

Elodia (citește, tresărind — apoi, tare.) Nu-l cunos... Niculino, dă-mi cheia.

Niculina. Îndată, cuconiță. (Iese.)

Toader. S'a uitat așă d'afară, — dar a zis că să vadă odae cu odae...

Elodia. Are dreptate.

Niculina (revine.) Poftim cuconiță...

Elodia (luând cheia.) Vedeți-ve de treabă, că me duc eu... (Iese.)

Niculina (alergând la fereastră.) Vino 'n-cua, Toadere...

(Va urmă.)

N. Radulescu-Niger.

O grupă din Selște.

Roata morii.

Stăteam pe gânduri, eu și gloata.

La roata morii ne uitam

Și de-nsedar n' frământam,

Că de-adevăr noi tot nu dam:

De ce se 'nvêrte roata?

„Vai, nu 'nțelegi tu românește?

Veđi scocul?“ — „Ved!“ — „Și ce-ți pe scoc?“

— „E apă.“ — „Bun! Stă apa 'n loc?“

— „Ba vine.“ — „Ei bine, acum cloc-poc
Și roata se 'nvêrtește!“

Morarul-și scutură luleaua

Rîdînd. Avea el azi ce-avea,

Căci de-alte dată când ne vedea

În gîturul morii ne făcea

Primire cu nuița.

Eram voioși că stă s'asculte

Și ne spunea ce e, ce nu-î,

Dar cum eră puțin năprieu,

Făcea ca din cloc pocul lui

Să nu 'nțelegem multe.

„Dar roata carului ce face?

Se-'nvêrte?“ — „Da.“ — „Ba cum, ehei!

Se-'nvêrte ca de capul ei?“

— „Ba, când o 'mpingî.“ — „Ei ce spuseti,

Se-'nvêrte-așă, și pace.

„Ei, bat o Dumnezeu s'o bată!

Dar cum să plece dac'o legi?

De moară, mă! Nu me 'nțelegi?

Cu voi nu mântui zile-'ntregi!

Ea stă, că e legată!“

Să-ți faci acum creștine, cruce!

Privim cu spaîmă la morar —

O legi? Și stă. Dar e 'nsedar!

Și roata doar o legi la car

Și ea se duce, duce!

„Se duce roata? Bun, dar carul?

— El stă pe loc ca mine-acum.

El fuge cređi? Ba nici de cum,

Fug numai roțile pe drum—“

Ei, zi: nu-î prost morarul?

Și ne temeam să nu ne bată,

Că prea l-am zăpăcit de tot.

Păi, carul stă? Minciuni de-un cot!

Ba carul fuge ca netot

Cu roatele de-odată!

Îar roata ici... o împinge apă.“

Acum noi toți am hohotit.

Morarul ăsta e smîntit,

Când vrea să doarmă pe odihnit

Atunci întoarea grapa!

Că de-ar împinge-o, ea nebună

S'ar năpusti, eșind din scoc,

*S'ar duce pe përită cloc poc —
Dar uite, roata stă pe loc
Și totuș umblă 'ntruna.*

*„Am zis că nu? Ba, fuge doară—“
Ei, fuge, veđi! Știeam și noi.
De ce n'o ăa la fug' apoi
Și moara ta cătră zăvoiu
Cu tot ce e prin moară?...*

*Moraru-și puse-'n sîn luleaua,
Tăcut și grav se pregătiă
La sfat cu not altfel să stea;
Și ce dovadă-î trebuia
Mai bună ca nuțaua?*

*Îar ce-a urmat, la ce-aș mai spune?
Not n'am ajuns la nici un rost.
Tu zici: „Erăi, bătețe, prost,
Și roata pentru tine a fost
A patra dimensiune!“*

*Și-apoi? Eū ved și astăzi gloata
Făcend așa! Tu nu 'ntelneșci
Atâtea fapte omeneșci,
Să veđi, le-auđi, și te cruceșci
De ce se-'vërte roata?*

G. Coșbuc.

R e s b o i u l .

Lupta începuse de mult între ai noștri și inamic și fusese crâncenă, învârșunată, desnădăjduită. Armata noastră, pedestrimă și cavalerie, se luptase vitejește, înse însădar aū fost toate silințele supraomeneșci, căci soarta hotărise de mult, se vede, înfrângerea noastră.

Pe câmpia din marginea orașului se vedeau cadavre reū mutilate, unele stêlcite de copitele cailor, altele de roatele artileriei în trecerea ei.

Se svonise printre bărbații orașului nostru asediat, că inimicul nu va cruță nimic, că va dinamită orașul pe care-l cucerise trecend peste trupurile celor mai viteji — ce-î resistase ca un zid neinvins — de aceea toate femeile cu pruncii la sîn, cu copii și bătrânii familiilor părăsise căminile și năvălise în niște vagoane goale de pe linia din marginea urbei, în care cu doue zile mai înainte, fusese transportată oastea și munițiunile pe teatrul luptei.

Ne aflam dar cu toții grămădiți, inghesuiți ca niște sardele în zisele vagoane.

Acum, de și eră întunerec, totuș luna rătăcitoare prin niște noureī zdrențuiți, care nu-î puteau împiedică de loc razele de a încunună cu ele creștele munților și câmpia din fața noastră, ne-a fost îngăduit să vedem prin ferestrele vagoanelor cavaleria noastră, fugărită de cea dușmană, care viniă impetuoasă pe niște cai sêlbatici, deprinși cu necunoscutul, ce sburau prin fața vagoanelor ca nălucile, lăsând pe urma lor sgomotul copitelor, un sforăit lung și des repetat și arare ori vre-un nechezat.

Mulți din cei grămădiți în vagoane păreau amorțiți de spaimă și nimeni nu mai rêsufliă.

S'ar fi cređut că toate aceste vagoane sânt pustii, că nu există nici o ființă înăuntru.

Toți așteptam să vedem din clipă în clipă orașul în aer și din când în când ne uitam cu spaimă spre locuțiile noastre părăsite.

— Dar dacă vor asvêrlî în aer și aceste vagoane uitate aci, — și-aū șoptit mai mulți, elănțanind din dinți și inima li se strînsese în piept ca un burete stors.

Oh, ce momente grozave, Dzeule!

Să-ți veđi floarea țerei tale doborită la pământ, întocmai cum se întâmplă unui lan de grâu în plină înflorire să fie distrus de o năprasnică grindină; să șcii că întreg avutul teū a devenit pradă mercenarilor resboiului, să numeri din ascundętoare chipurile vrăjmașilor care fulgeră pe dinainte-ți fugărint pe ai tei și să nu fii în stare să lecuieșci nici o rană, să alini nici o suferință... Mai oribil ca asă ceva nu-î cu putință.

Dar vai, moment infricosător pentru noi — căci iată ce a urmat: armata noastră fugărită căutate adăpost pe dupe șirul de vagoane unde eram noi.

Inimicul o urmări cu învârșunare, împușcând în toate părțile. — Atunci vêdurăm ceva oribil în apropiere de câțiva pași: săbiile strălucind la razele lunii, se încrucișau, zângăniau și se înfingeau în piepturi calde spre a le amorți în totdeauna; o parte din gloanțele carabinelor se isbiau de pãreții vagoanelor; iar o alta pëtrundea prin ferestre, vâjăind pe lângă urechile noastre, sau chiar perforând peptul vre unei fecioare, care căută să apere cu prețul vieții sale, viața mamei sau a vre unei gingașe sorori mai mică decât dênșa, formând un fel de zid apărător pentru cei de la spate astfel la intervale, țipete ascuțite și pe loc intrerupte sguduiau spațiul întunecos din vagoane, ca dovadă că încă unul ne-a părăsit...

Prin ferestre, de unde steteam nemișcați, am putut vedea umbrele ostașilor succedându-se cu învârșunare una după alta și năpustindu-se asupra celui fugărit, care pierduse terenul luptei odată cu speranța isbândei.

Dar într'un moment un tunet formidabil determină o sguduitură violentă, încât ni se părū că vagoanele în cari ne aflam, staū gata să sboare pe sus.

Credința noastră a tuturor eră că vom përi ca șoareci în niște magazii incendiate.

În fine ne puteam așteptă la ori și ce — resboiul fiind în toiul lui.

Momentele de groază prin care trecea lumea din vagoane, determină spasme la copii, leșinuri la femei și fete.

Și pe când toți plutiam pe aripile negre ale desperării, iată că ușa vagonului nostru fu deschisă cu violență și un cetățan, care isbutise să scape de baioneta inimicului se strecură aci și grăi cu glasul înăbușit:

— „Inimicul a subminat partea de nord a orașului, am vêdut că un comandant de la geniū a aprins fitilul, nici aci nu cred să fim la adăpostul desastrului. — Închinați-ve copii, să murim cu Hristos în gând. În priviți ce lumină scapără într'acolo!...

Ne uitărăm în partea unde ne arătă cetățanul.

Dar n'apucă el să termine și un tunet pornit ca din infern, sguduī din temelie pământul. — Cerul se întunecă.

Nu mai vêdurăm înaintea ochilor decât niște

fășii de lumină roșie, care se rupeau în numeroase limbi șerpuitoare și printre acestea ziduri întregi, pietre rupte din temelie, grindii colosale, acoperișuri mari, ornamentații formidabile de pe frontispiciile edificiilor, obiecte făcute țandări, vagabondați în spațiu, asvêlitate la distanțe mari de către o forță diabolică nevădută, pentru a recădea prefăcute în pulbere și cenușă.

Nu mințise cetățeanul nostru, că partea de nord a orașului va fi prefăcută în cenușe. — El ca și mulți alții remase cu ochii încremeniți într'acolo, cu speranța stinsă în inimă.

Armata noastră care la început căutase să evite atacul inversunat al inamicului și simulase retragerea pentru a și stringe rândurile, în fața dezastrului vădută părâ mână de o furie nebună, de neînchipuit, și gândul de a-și răsbună morții, cetatea distrusă, fulgeră prin toate mințile și ura clocoti în pieptul ei ca o lavă vulcanică ce stă gata să debardeze impetuoasă, să inunde, să ardă în calea ei totul, totul...

Se formă grabnic o falangă, care deveni amenințătoare pentru inamic, ca un balaur din basme...

Se încercă ultima carte — rășboiul trebuia sfârșit.

Atunci ne-a fost dat să vedem un teatru pe care-l vom pomeni și morților.

Vădurăm un val vârtej de pedestrime, cavalerie și artilerie, dând iureș unui împotriva altora. — Nu se mai știe cine eră amicul, cine inamicul.

Săbiile, baionetele schintelau la lumina lunii, gloanțele scăpate din strimtoarea țevei șuerău în spațiu.

Când baioneta spintecă vre-uu abdomen, se aușia un găfăit adânc și trupurile se lungiau neinsușefite.

Ce oribil spectacol, Dzeule!

E groaznic rășboiul, când mai cu seamă ești martor ocular la o distanță de câțiva metri.

Cetitorul curios — va întrebă, de sigur, când și unde a avut loc acest crâncen rășboi despre care istoria a uitat să pomenească, iar eu am omis anul, teritorul și naționalitatea inamicului.

E da, noi eram noi românii și inamicul cine

putea fi altul decât turcul; și în care parte a țării s'a desfășurat lupta, domnule autor?

În visul meu de astă noapte, pe care ți l'am scris întocmai, iubite cetitor.

Dar se poate zic, că acest eu care constituie persoana mea de astăzi, să fi constituit o altă personalitate mai simandicoasă decât mine, acum 2—3 mii de ani, mai știu și eu cât... care personalitate să fi asistat într'adevăr la teatrul luptei, poate că eră vre-unul din vitejii falangei care a zdrobit pe inamic; căci nu pot închipui să aibă cineva în vis intensitatea vizuală și auditivă la un așa grad, încât vederea în realitate a unui rășboi să l'impresioneze mai slab decât m'a impresionat pe mine rășboiul crâncen de astă noapte descris în toată grozăvia lui ca de un martor ocular.

Nu... nu, asemenea fenomen trebuie observat din punctul de vedere al metempsychosei.

Nu cumva, peste două mii de ani eu acesta, care am asistat din apropiere la asaltul redutei Gri-vita, voi visă pentru a doua oară pe Valter înfigând tricoul român în vârful redutei și încheind bilanțul vieții ca un erou legendar?

Aș fi fericit, zeu, ca urmașii noștri să recunoască imediat în descrierea visului meu de atunci vitejia străbună din timpurile când marele Carol I al României conducea fiii țării din triumf în triumf pe câmpiele Bulgariei.

Constanța

1 mai 1903.

Petru Vulean.

Roata morii.

Cugetări.

A încercă să faci lumea mai bună din ori ce punct de vedere decât cum ai găsit-o, este a da un scop înalt vieții.

A. Carnegie.

Ni se aruncă 'n față cuvântul utopie. Înse cuvântul acesta n'are nici un înțeles. Lumea-i făcută din utopii îndeplinite. Utopia de astăzi e realitatea de mâni.

Frédéric Passy.

Educațiunea fetelor.*

Plutarchus Simon a zis: „Când dați educațiune unui băiat, formați un om luminat, când educați însă o fiică, creați o familie luminată“; și economistul L. Brentano a afirmat că nu bărbatul ci femeia determină vigoarea și viitorul unei rase. În interesul vigurosității generațiilor viitoare, a întăririi neamului, cerem dar ca educațiunea fizică a fetelor să nu fie considerată ca un factor secundar, să nu fie neglijată din cauza desvoltării exclusive a culturii intelectuale, ca școala să nu împlinească un scop unilateral, ci să formeze, pe cât este posibil, ființe întregi, fete sănătoase, morale, inzestrate cu cunoștințele necesare pentru menirea lor. Acest scop a fost urmărit și de lumea antică. În Sparta educațiunea se întindea și asupra fetelor, ele aveau propriile lor gimnasil, unde se exercita la fugă, la luptă și la alte exerciții corporale; în Atena, pe lângă exercițiul corporal, parte din fete învățau a ceti, a scrie, a cântă; Pitagora (580—481 a. Cr.) ținea femeilor din Croton cursuri publice asupra moralei și gospodăriei și soția lui Pitagora, Theano, a scris asupra educațiunii și pietății; Platon (348 a. Chr.) recomandă asemenea, ca să nu se negligeze educațiunea fetelor. La Romani femeia ocupă pozițiunea și influența ce i se cuvine în societate mai mult în virtutea educațiunii decât a instrucțiunii ce primise, și matroanele au contribuit în măsură largă la puterea și la gloria statului Roman.

Creștinismul a proclamat egalitatea amânduror sexelor, care, recunoscută numai în teorie, n'a avut ființă reală. Cuvintele unuia din părinții Bisericii, „Mulier taceat in Ecclesia“, ordonau numai excluderea femeii de la viața publică, de la drepturile politice, căci „Ecclesia“ însemnează nu numai Biserica, ci și adunarea publică politică. Educațiunea și instrucțiunea amânduror sexelor n'a fost egală după aparițiunea creștinismului, dar în toate timpurile un număr mic de femei cu talent s'a distins în diferite ramuri ale activității intelectuale, a excelat prin erudițiune. Cultura, igiena, prosperitatea națiunilor a câștigat foarte puțin de la aceste excepțiuni, marea majoritate a femeilor a rămas multe secole ignorante, incapabile de a da copiilor educațiune sănătoasă. În secolul XVI, în occidental Europei, reformatorii religiunii au cerut, ca instrucțiunea fetelor să devie generală. În secolul XVII marele pedagog Ioan Amos Comenius, ca și în secolul XVIII I. B. Basedow, au recomandat, ca fetele să fie pregătite pentru misiunea lor naturală, să învețe pe lângă carte menagiul și toate noțiunile necesare pentru educațiunea copiilor, pentru ca fie-care mamă, care trebuie să-și alăpteze singură copilul, să-l și crească singură până la etatea școlarității, să-și exercite organele simțurilor, să înființeze în casă, în familie, un fel de grădina de copii.

Dar numai în a doua jumătate a secolului XIX instrucțiunea fetelor a devenit treptat mai generală, și unele popoare de rasă anglo-germană datoresc forța lor materială și morală instrucțiunii femeilor, care le face capabile a îndeplini misiunea educativă în familie. Educațiunea trebuie să facă și la noi din femei agentul principal al civilizațiunii, prin urmare și al igienei în familie, în casă; școala trebuie să

pregătească pe fată pentru această menire, ea trebuie să învețe rostul casei în toată întinderea ei, să cunoască condițiunile igienei casei, a acțiunii boalelor infecțioase asupra locuinței, a igienei hranei, a valorii nutritive a diferitelor alimente în raport cu prețul lor, toată igiena privată, totul ce constituie economia casnică și traiul sănătos al familiei, rămând bine înțeles, că nu numai școala de menagiū, ci și muma are să familiarizeze pe fiică cu practica acestor cunoștințe. În mai toată Europa însă, ca și în Statele-Unite ale Americii, și la noi numeroase fete și femei nu vroesc orî nu pot să țină în familie rolul ce le-a dat natura ca soție și ca mamă, și intră în lupta pentru pâne, făcând concurență bărbaților, silite fiind adesea-orî la aceasta, din cauză că nu toate din ele se pot mărită, nu toate au zestrea pe care o cere bărbatul, vedând că la noi educațiunea greșită face și pe fetele fără zestre luxoase și pretențioase; nu toți bărbații recunosc datoria de a întreține familia prin munca lor proprie.

Numeroase fete din orașe au greșit dar drumul, aspirând la funcțiuni publice, la carierele numite liberale, în loc de a se pregăti pentru imperiul din interiorul casei, al familiei, unde femeia este suverană, unde bărbatul nu o poate înlocui nici la educațiunea copiilor, nici la direcțiunea menagiului. Aceste femei sînt nefolositoare pentru stat, ele lasă un gol în organismul societății, care nu se poate împlini în mod potrivit; femeia funcționară, dacă se mărită, nu vroesc să aibă copii, și dacă naște câte un copil, îl crește o persoană străină, care nici odată nu poate înlocui pe muma copilului. Sub presiunea opiniunii publice, rău inspirate, rău dirijate, s'a comis la noi aceeaș greșală, care mai înainte se comisesse în alte state, și în cele din urmă două decenii s'a incurajat și sprijinit funcționarismul fetelor și femeilor, prin educațiunea specială ce li s'a dat. Germania și Italia au recunoscut dejă greșala comisă în această privință, și încep a restringe cu încetul numărul fetelor și al femeilor din serviciile telegrafo-telefono-poștale, din cauză că ele nu pot suportă munca egală cu bărbații. Iar în comunele rurale, cele mai multe fete rămân fără instrucțiune, mărginite în slaba educațiune ce au primit de la o mamă ignorantă și superstițioasă; este încă mic numărul comunelor rurale, în cari unele învățătoare, devovate apostolatului lor, au reușit să atragă în școală majoritatea fetelor din sat și din cătunele apropiate.

Dr. I. Felix.

Ștefan cel mare și căpșanii.

(Legendă.)

Venit-au mai de mult căpșanii și alte feluri de limbă păgâne și călcat-au locurile noastre și dus-au cu ei toate bogățiile ce le găsiu lăsându-ne săraci lipiți pământului. Casile ni le ardeau, pădurile le aprindeau, turmele le duceau, de nici urma nu le-o găsiam. Așă eră mai de mult. După atâtea zile grele și vremuri rele, trimesu-ne-a bunul Dzeu și un om viteaz de i se duse vestea și povestea peste văi și mare în întreaga lume de viteaz mare ce eră. Toată lumea se minună de vitejia și hărnicia lui.

* Din „Igienea școlară.“

Armada lui îl iubiă și-l grijiă cum îți grijești ochii din cap, căci și el eră un suflet de om căruia nu-i dase Dzeu soție.

Pismașii lui inse il pismuiau, dorind ca cu ori ce preț să-i iele țerișoara „cuib de vulturi“, — după cum îi ziceau ei. El inse nu o da nimenui, căci care cum viniă să i-o iele, mai mult înderēt nu se înturnă sănētos.

Așă odată pornit-au în potriua lui sute și mii de pismași înarmați până în dinți, de sună pământu de armele lor, și eră greu pământu de plumbii ce-i duceau cu ei.

Ștefan cel mare, căci el eră craiu românilor pe vremea aceea, dat-a strașnică poruncă, că pe care străin, cum il va întâlni, să-l trimeată pe cea lume.

Oamenii lui Ștefan așă și făceau, omorind tot ce le pică în cale, ori le veniă pe mână. Străinii vedēnd isprava oamenilor lui Ștefan, mâniatu-s'au foc, și pornit-au cu mic cu mare, ca să-l prindă de ar fi ascuns chiar și în fundul pământului. Dar gându lor nu s'a împlinit, căci Dzeu trimes-a bolii grele asupra lor, de murit-a tot al treilea om. Căpcâni, cari pe-atunci erau cei mai mari pismași ai lui Ștefan, vedēnd bătaia lui Dzeu, strinsu-s'au cu toții și aruncatu-s'au asupra lui Ștefan, dar Dzeu nu le-a ajutat, căci perit-au cu toții, până la unul, sub loviturile buzduganelor româneșci.

Ștefan, drept mulțamită lui Dzeu, a făcut o mânăstire frumoasă, unde ziua-noaptea se roagă 100 de călugări, mulțamind lui Dzeu, că i-a apērat de mânia vrășmașilor.

Locul unde a fost bătaia nu se șcie, căci de atunci e mult și ș-au uitat oamenii. Atâta se șcie, că fetele cele de căpcâni au fost duse într'o poiană, unde au trăit mai multe sute de ani, fără a-ș înmulți neamu, neavēnd bărbați. Așă a perit neamu cel mai primejdios din lume.

(Fărăgău comit. Cluș.)

Theodor A. Bogdan.
invēț. in Bistrița.

Cugetări.

Muncind, ne căpētăm viața, iar câștigând invēțatură ne pregătim comori noue pe viitor. Mai presus de robia banilor și a pământului, lumea suferē de robia neștiinței.

I. Kalinderu.

*

Ceea ce dă preț vieței este priveliștea frumuseței eterne.

Platon.

*

Fericit e acela care are un ideal, căruia i se supune.

Pasteur.

*

Arta vieței este a face din viață o operă de artă.

E. Faguet.

*

Devotamentul are valoare întru cât remâne necunoscut și nu-i răsplătit de aplausele mulțimei.

Francisc Garnier.

*

Puterile morale sânt ne'vinse și cârmuesc lumea.

C. Schefer.

Poesii populare.

Din comuna Șard (comitatul Albei-Inferioare).

Mult me muștră măicuța
Să las sara ulița ;
Maică de m'ai spânzură,
Ulița n'o pot lăsă,
Că cătu-i satu de mare,
Drăguța ca mine n'are.

Nu te uită, lele hei,
Nu te uită 'n ochii mei,
Că ochii mei nu-s oglindă,
Să-ți cauți fața de mândră.
Fața me-i fața de domn,
A ta-i putredă de somn.
Nu ești albă de frumoasă.
Nici roșie de grasă,
Că ești albă de albele,
Roșie de rumenele.

Io mă duc, uritu vine
Tăt alătura cu mine ;
Io gândesc că-s singurea,
Uritu-i alătura ;
Io mă duc sē nu m'ajungă,
Uritu imi ține umbră.
Cântă cuculețule
'N tăte diminețile ;
Numa'n dimineața mea,
Taci, cucule, nu cântă.
Că pân țeram la părinți,
Ți-am dat voie ca să cânti.
Dă de când m'am străinat,
M'am săturat de cântat.
Du-te pân' la noi pe sură
Și-ți deschide a ta gură,
Pune-te pe-un mărăcine
Și-mi cântă frumos și bine,
S'asculte maica la tine
Și să-i treacă dor de mine.

Vai de mine reu imi pare
C'a crescut Murēșu mare,
Și nu-i luntre
Nici punte
Să trec la mândruța 'n curte,
Să-i ajut la melițat
La gură de sărutat.

Bade, mândruțele tele
De-ar avea pe min' putere,
Pe mine m'ar scoate 'n drum
Și m'ar face prav și serum
Și din serumuri serumurile
Să se ungă pe sprâncene
Să samene cu a mele.
De s'ar unge cât s'ar unge,
Cu a mele n'or ajunge.
Că pe-a mele le-o uns maica
Cu peană de turturea
Să-i fiu dragă la badea :
Cu peană de mirlă verde,
Sa fiu dragă cui me vede ;
Cu peană de mirlă neagră,
Să-i fiu la bādita dragă.

Murēșule, apă lină,
Treci-me 'n țară străină,
Să me treci,
Să nu me 'neci,
Că n'ai ban să mă plătești,
Nici surori să me jelești ;
Da m'or jelii mândrile,
Că-mi poartă inelile.

Cântă cucu în pădure
Și mai gros și mai subțire,
La mândruța'n despărțire.
— Ziua bună, mândră bună,
Că mi-o dat neamtu arvună,
Arvună pe doi-tri ai,
Grijă mea sē n'o mai ai.

SALON

Cărți noue.*

Juliu Dragomirescu: Poemele. Povești, Flori moarte, Flori albastre. București. 1903.

Un mic volum de poezii, având o estensiune de 80 pagini, solicită premiul Heliade Rădulescu de 5000 lei. Și cu ce aer suveran face aceasta! Punându-și în fruntea volumului portretul, autorul, de o extremă sinceritate, se apleacă în prefață însuș cu atâta mândrie, că me pune pe gânduri dacă după aceste mai putem să ne ocupăm serios de lucrarea sa.

Înse, dator a face un raport, me esecut. Am citit toate poemele. Iată impresiunea mea:

Autorul are cuvânt să se plângă că lumea actuală nu-l înțelege; la rândul ei înse și lumea are dreptate, căci cum să înțeleagă ea pe acela care nu-i vorbește la înțeles?

În loc de a vorbi ca oamenii săi cel puțin ca poezii, autorul își îmbracă ideile în miște frase atât de meșugite, că numai cu mari greutate putem să scoatem simburile gândirii.

În „Ruga“ îndreptată către Dumnezeu, poetul nostru zice:

În ale tale candelă mereu
N'am ars oleul gândului meu. (Pag. 43.)

Ar fi fost de dorit să fi dat foc mai mare acestui „oleu al gândului se“, căci atunci de sigur s'ar fi revărsat mai multă lumină în negura poemelor sale.

Astfel cum se prezintă acum, ele au un aer nebulos, în care nu prea găsim fondul real. Totul ne pare un chaos nedeslucit de unde abia licărește lumina conducătoare.

Simbolismul, al cărui adept pare a fi, a sedus fantasia autorului și bate câmpii căutând mereu figuri, forme și întroseturi cari lungesc subiectul și sporesc afară din cale numărul nesfârșit al strofelor de prisos.

Contrar principiului artei, d'a zice mult prin cuvinte puține; densul e spornic la vorbe, dar spune puțin.

Goana aceasta de metafore produce o mulțime de locuțiuni forțate și chiar imposibile.

Deosebită înclinațiune are autorul pentru două verbe: a cerne și a ninge, de cari se servește ori se potrivește ori ba. Astfel cetim expresiuni de aceste:

Când nopțile sfinte erau
Cernute de raze. (Pag. 11.)

În alt loc:

Văpaia luminelor sfinte
Imi cerne cărarea. (Pag. 13.)

* Raport prezentat Academiei Române în comisiunea de nouă a premiilor anuale, în sesiunea generaia din anul acesta.

Dar și mai boacăne curioșitați ne ofere verbul „ninge.“

Iată o strofă:

Pe corzi de vioară domnesc
Cântările stinse,
Sub crengi de văpaie plutesc
Ca fulgere ninse. (Pag. 14.)

Las că toată strofa este un non-sens, dar rându din urmă pune vârf la toate, căci de „fulgere ninse“ n'a mai audiat lumea.

Mai la vale altă strofă ne face o nouă surprindere:

Cum sună, resună prelung
Și clopote ning:
În sunete negre s'alung:
Ding, dang, ding. (Pag. 16.)

Autorul nu s'a mulțumit cu „fulgerele ninse“ acum mai zice că și „clopote ning.“ Pentru ce? Pentru că i-a trebuit o rimă la „ding.“ Bietele clopote! iată ce pășesc ele când un poet decadent are trebuință de rimă.

Aceste câteva exemple ne arată totodată și felul versurilor poemelor. Un potop de cuvinte, verșificatie de multe ori forțată și lipsă deseversită de idei nouă.

Prin urmare sânt de acord cu autorul care apostrofează pe criticii seii în prefață cu vorbele: „Eu nu pot izbândi, sciū bine, pe arena olimpiacă; nu pot câștiga macar un premiu academic.“

Cu conșciință liniștită pot să me asociez la enunțatiunea dsale, cu atât mai vârtos, că tot dsa își incheie tiradele cu următoarele cuvinte: „Într'o asemenea țară și întru așa epocă, un *Juliu Dragomirescu* trebuie să zimbească.“

Să-i lăsăm plăcerea asta!

Iosif Vulcan.

Umbrela lui Păcală.

Când esi Păcală din cafenea, observă că n'are în mână nimic.

„Vai! esclamă el, umbrela mea! Ce am făcut umbrela?“

Și se întoarșe înapoi:

— Chelner!

— Porunciți, domnule Păcală!

— Umbrela mea! ...

— Umbrela d-voastră?

— Da, domnule ...

— Unde ați stat?

— La masa de lângă biliard. Dar umbrela am pus'o unde se pun umbrelele, la ușe.

— La ușe? S'o căutăm.

— Caut-o bine.

— Nu e nici o umbrelă.

— Cine m'i-a luat-o?

— Poate vr'un mușteriu care avea nevoie.

— Mizerabil!

— De, domnule ...

— Infect!

— Adevărat.

— Ființă abjectă.

— O fi ...

— Chiamă te rog pe antreprenor.
 — La moment.
 Antreprenorul veni, făcū un compliment și
 întrebă:
 — Cu ce vĕ putem servi?
 — Cu nimic. Mi s'a furat aci în cafeneua du-
 mitale o umbrelă nouă!
 — E adevĕrat?
 — O umbrelă de mătase neagră cu mâner de
 fildeș.
 — Cine s'o fi luat?
 — O să ne fure și pălăriile și paltoanele,
 domnule!
 — Regretabil!
 — Ce regretabil? Să-mi plătești scula!
 — De ...
 — Eū reclam la poliție.
 — Reclamați!
 Și Păcală se duse la un comisar prieten, de la
 o secție oare-care:
 — Ce e, nene Păcală?
 — Domnule, reclam că mi s'a furat o umbrelă.
 — O umbrelă?
 — Da, o umbrelă nouă, scumpă.
 — Cât te costă?
 — Cinci-zeci de lei. Luată de la Expoziție!
 — Și unde ți s'a furat?
 — La cafenea!
 — La cafenea?
 — Da. Reclam pe cafegitū, pe chelneri, pe
 toată lumea. Să se intereseze cine a luat-o și a ple-
 cat cu ea.
 — Foarte bine. Fiți liniștit și du-te acasă.
 Păcală plecă acasă și când deschise ușa an-
 treului se lovī de umbrelă.
 — Brava poliție, domnule! A găsit-o și mi-a și
 trimes-o!

Martie 1903.

D. Teleor.

Mama și copilul.

Sub nici un pretext o mamă sănătoasă nu trebuie să se ferească de a-și alăptă copilul. Asta-i va adăogă și la sănătatea ei, și va fi sigură și de a o da copilului. Nimic nu-i mai dulce și mai mângăetor pentru o femeie, decât starea de mamă. A se lipsi de ea, este a renunță la multe bucurii. Copilul până mai târziu nu știe de mamă, decât pe aceea care-l alăptează și stă mereū cu el și îl îngrijește: apoi e cu neputință, afară numai dacă e lipsă de orice simțire, ca o femeie să nu încerce o stringere de inimă când copilul ei spune „mamă” unei alte femei. Mai cu seamă când știe că doica, femeie nevoiașă, silită ca să fure hrana popriului ei copil, ca s'o dea altuia, nu poate să-și audă acest nume, decât tot cu gândul că e furat celui-l'alt. Dragostea pe care o doică o dă copilului e dragoste de porunceală. Și când ei sūnt asă de nevinovați, e păcat să-i înconjurăm de înșelătătorie și nepăsare.

Dar în sfirșit, în cazul când mama e pusă în ast-fel de condițiuni, că nu-și poate nutri ea însăși copilul, atunci decât o doică nesănătoasă, vițioasă, năzuroasă, mai bine recurgeți la biberon. Sūnt țeri unde mai toți copiii sūnt crescuți cu biberonul și cu

toate acestea es oameni foarte bine constituiți, sdraveni, sângeroși, plini de viață într'un cuvĕnt.

Se poate întrebuiță tot cu aceeaș isbândă laptele de vacă saū de capră, amestecat în oare-cari proporțiuni — pe cari medicul vostru poate să vi le arate — cu ceaiū de mușetel, apă de Vichy saū apă curată chiar. Trebuie însă să se aibă o deosebită grijă pentru curățatul sticlei și a părților de cauciuc de la biberon. Spĕlarea cât de deasă și anume de câte ori se schimbă conținutul, cu apă clocotită amestecată cu acid boric, dacă vreți. Laptele nu trebuie lăsat mai mult de două ore în sticlă și nu trebuie dat copilului de cât căldicel.

Acestea sūnt punctele principale ale nutririi unui copil cu biberonul. Nu e mare greutate, totul se rezumă în grijă și iar grijă.

Și e mai bine să începem a ne îngrijī de timpuriū, căci aceasta e datoria unei mame, căci dacă vrea să se sustragă la început, își va plăti mai târziu îndoit de dureros tributul naturii.

Așă dar, scumpe mame, creșteți-vĕ singure copiii, și lăsați pe fie care să și-l crească pe al ei.

Copilul odată cu laptele sugē sângele, pornirile, dorințele și darurile voastre; trebuie să fiți geloase de dĕnsul, să nu lăsați să aparție cu o picătură de sânge alt-cuiva strĕin; să fie al vostru, de totul al vostru!

Laura Vampa.

LITERATURĂ.

Preludii. Dl Ilarie Chendi, atât de bine cunoscut de publicul cetitor al revistei noastre, a scos la lumină în București sub titlul cu care încep aceste rânduri o culegere de articole și cercetări literare. Iată titlurile lor: Doue catagorii, Eminescu, Creangă și Eminescu, Samson I. Bodnărescu, Th. Șerbănescu, În chestiunea limbei literare, Maria Cuntănu și Maria Cioban, Iuliu C. Săvescu, Radu D. Rosetti, Grimm în româneșce, Traducătorii lui Heine, Un poet reclamagiū, Un poet decadent, Geniul din Constanța, Frumoasa Loreley, Poveștile în versuri, Semne bune. Un volum în adevĕr vrednic de cetit, căci conține multe cugetări potrivite și apĕrieri juste. În literatura noastră, unde criticele se fac pe temeiul prieteniei saū al urei personale, unde simpatiile și antipatiile confesionale inspiră judecarea operelor de artă, unde niște patimi josnice fac din condeul de critic ciomag de resbunare: volumul dlu Chendi este binevenit, căci indică o pornire mai serioasă în felul d'a se face critică. De aceea, sti-matul nostru colaborator, (căci vr'o trei din aceste bucăți s'au publicat întĕia-oară în revista noastră,) ne va da voie să observăm, că în lucrarea sa s'a vĕrit și o mică neesactitate. Vorbind despre traducătorii lui Heine, pune în comparație o traducere făcută de directorul revistei noastre în 1868, cu alta de St. O. Iosif de la sfĕrșitul anilor nouezeci; apoi zice: „Între aceste doue traduceri *distanța de timp nu este atât de mare*; dar cu atât mai mare e deosebirea de formă, de limbă și de simțire.” E bine, recunoașcem cu dragă inimă că traducerea dlu St. O. Iosif e mai frumoasă. Dar a zice, că între o traducere făcută la 1868 și între una de la finea anilor 90, adica după 32 de ani, *distanța de timp nu este atât de mare*, — nu este

esact. Timp de 32 de ani, pentru o limbă care se află în stadiul formațiunii, este un interval foarte mare. Atât am avut de observat. Încolo recomandăm, cu toată căldura atențiunii publicului „Preludiile” dluî Marie Chendi. Prețul 2 lei 50 bani.

Premiile Academiei Române. *Premiul Năsturel-Herescu*, de 4.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noemvrie 1902 până la 31 octomvrie 1903. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 octomvrie 1903. — *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noemvrie 1901 până la 31 octomvrie 1903, sau celei mai importante invențiuni științifice, făcute de la 1 noemvrie 1901 până la 31 octomvrie 1903. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 octomvrie 1903. — *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 noemvrie 1902 până la 31 octomvrie 1903. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 octomvrie 1903.

Discursul de recepțiune al dluî St. C. Hepites, membru al Academiei Române, ținut în sesiunea generală trecută, a apărut în edițiunea Academiei. Titlul discursului este: „Mijloace de investigațiune ale meteorologiei.” Înainte de a intra în materie, recipiendarul schițează activitatea științifică a lui Nicolae Kretzulescu, în locul caruia a fost ales membru în Academie. La fine se publică răspunsul dluî dr. I. Felix făcut în numele Academiei. Volumul e precedat de un escelent portret al reposatului Nicolae Kretzulescu. Prețul 60 bani.

Contribuțiunii la geologia Moldovei dintre Siret și Prut. Dl dr. Ioan Th. Simionescu, profesor agregat la facultatea din Iași, a publicat sub titlul acesta, în edițiunea Academiei Române, un studiu geologic al județelor moldoveneșei cuprinse între Siret și Prut. Lucrarea se publică cu spesele fondului Vasilie Adamachi, formând numărul IX din publicațiunile acestui fond. Prețul 50 bani.

TEATRU și MUSICĂ.

Concert jubilar în Lugoj. Reuniunile de cântări „Lira” din Lugoj, „Concordia” din Oravița, „Armonia” din Bocșa-mont. și Corurile gr.-cat. din Timișoara și Coșteiul-mare aranjează cu ocaziunea serbării jubileului de 50 ani al înființării diecesei Lugojului, duminică, în 14 iunie n. în sala de vară a otelului „Concordia” din Lugoj, concert împreună cu petrecere de dans. Programul: 1. G. Musicescu: „Imn” (Cu tărie înainte), executat de corul micșt „Lira” din Lugoj. 2. C. G. Porumbescu: „Altarul mănăstirei Putna”, baladă, cântată de corul bărb. „Concordia” din Oravița. 3. G. Musicescu: „Stejarul și Cornul”, doină, cântată de corul micșt

„Armonia” din Bocșa-mont. 4. K. R. Kárrász: „Dulce-i glasul tău”, executat de corul micșt din Timișoara. 5. C. G. Porumbescu: „Botezul”, cântat de corul micșt din Coșteiul-mare. 6. I. Vorobehievici: „Cântecul Prutului”, executat de corul bărb. din Oravița. 7. * * „Concert” (La riul Vavilonului), executat de corul micșt din Bocșa-mont. 8. C. G. Porumbescu: „Marșul cântăreților” cântat de corul bărb. din Timișoara. 9. I. Vidu: „Răsunet dela Crișana”, doină, cântată de corul micșt din Lugoj. 10. * * „Marș festiv”, cor bărb. „en masse”.

Concert și teatru în Iam. Reuniunea română de cântări din Iam a aranjat în ziua Înălțării Domnului un concert popular și reprezentație teatrală. S'a jucat: „O seară în povești” apoi „Bărbulăutarul” monolog; corul a cântat mai multe piese.

Concert și teatru în Hodoș. Reuniunea de cântări a plugarilor români din Hodoș, comitatul Caraș-Severin, a aranjat joi la 11 iunie n., cu ocaziunea adunării generale a despărțementului Lugoj al învățătorilor gr. or. concert și reprezentație teatrală. Corul a cântat cinci piese, apoi s'a jucat: „Iancu Jianu” căpitan de haiduci, episod național în 4 acte, de M. Millo.

Concert și teatru în Dognecea. Reuniunea de cântări și lectură din Dognecea aranjează la 13 iunie n. concert și teatru. Se va juca: „Hartă rezeșul” și „Mama Anghelușă” de V. Alecsandri; se vor cânta 3 coruri.

Concert în Nereu. Corul vocal bisericesc din Nereu a dat a doua zi de Rusaliu un concert popular în sala Casei Naționale de acolo. Corul a cântat compoziții de N. Popovici, S. Costescu, Musicescu, S. Dima, C. Porumbescu; au fost și vr'o doue declamațiuni; apoi a început dansul.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Episcopul Aradului sfințind biserică. Prea SSa episcopul I. I. Papp al Aradului a sfințit în ziua de Rusaliu biserica din Bega-Mănăstur, aproape de Lugoj și încă în după-miazăza aceea s'a întors la Arad.

Dar pentru biserică. Dna *Matilda Budințanu*, soția distinsului avocat Ioan Budințan din Bocșamontană, a dăruit bisericeii gr. or. române de acolo, de serbătoarea Rusaliilor, o sfită preotească cu toate cele necesare, în preț de peste 300 coroane.

Manifestația sătmărenilor pentru episcopul Radu. Preoții din archidiaconatul Sătmar al diecesei gr. cat. de Oradea-Mare, fericiti că în fruntea diecesei a fost numit episcop Pr. SSa dr. Demetriu Radu, au votat o adresă de felicitare semnată apoi de vr'o 60 de preoți, învățători și alții, care a fost dusă la Lugoj de o deputațiune de cinci preoți și un învățător, sub conducerea Rds. dn archidiacon din Carei dr. Felician Bran. Pr. SSa episcopul Radu a primit deputațiunea cu cea mai afabilă dragoste părintească și s'a întreținut cu multă plăcere cu membrii ei despre trebile diecesei.

Elevele școlii Asociațiunii în excursiune în România. Cetim în „Telegraful Român” că o parte a elevelor școlii civile a Asociațiunii, deosebi cele din clasele superioare, au plecat în ajunul Rusaliilor în excursiune de studiu în România, având să cercezeze Sinaia, Azuga, Bușteni, Câmpina etc. În căle-

toria lor, elevele sînt însoțite de directorul dr. V. Bologa, profesorul V. Păcală și profesoarele dsoare Iovescu și Pop. La Sinata aveau să sosească a doua zi de Rusalii, ca să asiste la sfințirea mănăstirii de acolo.

Promoțiuni. Dl *Titu Dragonescu* a fost promovat la universitatea din Budapesta doctor în științele de stat. — Dl *Liviu Pandrea* a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în drepturi.

Adunări de învățatori. *Despărțământul Arad* al Reuniunii învățătorilor de la școalele populare ort. române din protopresbiteratele aradane I—VII s'a întrunit în conferința la Șetin în 10 iunie n. — *Despărțământul Vârșeț* al reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeș se va întruni în adunare generală în comuna Șemlacul-mare la 6/19 iunie, sub presidiul dlui Achim Miloia. — *Despărțământul Bocșa* al aceleiași reuniunii a ținut adunarea sa generală în comuna Colnic joi după Rusalii, sub presidiul dlui Ioan Marcu.

Călugări și călugărițe în România. După ultima statistică se află în România 68 mănăstiri, chinovii și schituri. Dintre acestea, 24 sînt populate cu călugărițe și 21 cu călugări. Mănăstirile cele mai populate sînt Văratecul, din județul Neamțu, unde se adăpostesc 400 de călugărițe, și Secu, din același județ, unde se află 189 de călugări. În total se află în țară 1730 de călugărițe și 653 de călugări.

G E E N O U ?

Hymen. Dr. *Emil Frăncu* candidat de preot din Șomostelnic și dsoară *Elena M. Ciobotariu* s'au logodit în Corbu.

Sciri personale. Dl *Gavril Vertic*, judecător de tribunal în pensie la Bistrița, s'a înscris membru pe viață la Asociațiune, achitând taxa de 200 coroane. — Dl dr. *Laurențiu Nestor*, fiul dlui Silvestru Nestor profesor în Blaj, a deschis în acest centru românesc cancelăria sa de avocat.

Noū deputat român. Dl dr. *Aurel Vlad*, avocat și director executiv al „Ardelenei“ în Orăștie, a fost ales la Dobra deputat pentru dietă cu program național.

Licvidarea institutului «Tipografia» din Sibiu. Societatea pe acții „Tipografia“ din Sibiu, în adunarea sa generală din 6 l. c., a luat hotărîrea să licvideze, alegînd licvidatori pe dnii George Pop de Băsești, Rubin Pațita și dr. Liviu de Leményi.

O splendidă serbare la București. Săptămîna trecută societatea de binefacere „Obolul“ din București, de sub patronajul principetei Maria, a organizat o splendidă serbare cu scop filantropic în grădina Cișmegiū. Chioscuri de toată frumusețea, decorațiuni de gust, miș de lampioane venetiene, streaguri tricolore respîndite cu profusiune dădeau grădinei un aspect fermecător. Pe lacul Cișmegiū, numeroase gondole și bărci, conduse de marinari purtînd costumul venetian, se încrucișau în toate direcțiunile. Serbarea a început după mieznoapte la orele 3 și a ținut pînă la 2 din noapte. Au luat parte și regina, cu principele Carol, principesa Elisabeta și principesa Marioara, vizitînd toate chioscurile. Apoi suverana s'a imbarcat într'o gondolă frumos împodobită, dimpreună cu principele și principesele. Gondola era urmată de alte gondole cu persoane din suită. Bărcile au străbătut lacul de la un cepet la celalt. Apoi regina și principii au plecat acasă.

Seara la 7 și jumătate au sosit principesa Maria cu principele Ferdinand. Într'aceste a început să se înnopteze și grădina a luat o privescîntă feerică. O iluminăție admirabilă, care te făcea să te crezi aveau în visul din o mie și una de nopți. Altețele lor au luat parte la toate festivitățile ce au urmat.

O nouă bancă românească. Băncile românești s'au sporit într'atîta, încît de un timp începe să avem cîte două în același oraș. Astfel la Orăștie, Lugoj și Bistrița. Acum se înființează la Timișoara a doua bancă românească. Ea se va numi „Păstorul“ și va avea un capital social de 200.000 coroane. În fruntea noii întreprinderi stau dnii: protopresbiterul T. Putiel și avocatul P. Rotariu și dr. V. Mezin. Pretotindenii se fac băncii românești, numai în Maramureș — unde poate ar fi cea mai mare trebuință — nu se înființează nici una.

A murit. *Ana Bosco n. Bogdan*, veduva preotului decedat Iosif Bosco din F. Tout în Bihor, la 28 mai n. în etate de 72 ani.

D I N L U M E .

Cei mai mari oameni. Acum cîtva timp, „Berliner Tageblatt“ a întrebat pe cetitorii săi cari ar fi, după părerea lor, cei mai mari oameni? Iată numele cari au obținut cele mai multe voturi: Tolstoi, Edison, Marconi, Roentgen, Ibsen, Mommsen, Menzel, Koch și Wilhelm II. Același ziar a făcut o anchetă analogă în privința celor mai geniale femei. Iată rezultatul anchetei: baroana Berta von Suttner, Carmen Sylva, Sarah Bernhardt și Eleonora Duse.

O nouă sectă în Rusia. Poliția din Petersburg a descoperit o sectă, ai cărei membri se legaui să renunțe la viață îndată ce vor fi atins vîrsta de 30 ani. Îndată ce sosiă data fatală, fiecare aderent trebuia să se ducă într'o pivniță unde, în fața tuturor membrilor sectei, era înmormîntat de viu într'o gaură din pîreie și care era îndată zidită. Această lugubră ceremonie era însoțită de un ritual ciudat. Ramurii ale acestei secte există, pare-se, la Moscova, Kiew, Odessa și în mai multe alte orașe mari din Rusia.

Distincțiunea unei românce. Distinsa poetă și scriitoare Lucila Chițu (dna Jules Brun), bine cunoscută din lucrările sale literare române și din traducerile unor escelente tratate ale sale franceze, publicate și în traducere română, a fost numită oficer al instrucțiunii publice a Franciei. Insemnele acestei decorațiuni sînt o frunză de palmier și o ramură de laur în argint, susținute de o pantlică violetă. Decretul numirei sale, pentru care o felicităm, poartă data de 1 martie 1903.

Călindarul săptămînei.

Dum. 1-a după Rus. a tutur. SS., ev. Mat. c. 10, gl. 8, v. 1.

Ziua sêpt.	Călindarul vechiū	Călind. nou
Duminecă	1 M. Iustin	14 Vasilie
Luni	2 P. Nichifor	15 Vit.
Marți	3 M. Lucian	16 Beno
Mercuri	4 P. Mitrofan	17 Adolf
Joi	5 M. Doroteiu	18 Gervasie
Vineri	6 C. Visarion și Ilar.	19 Iuliana
Sămbătă	7 M. Teodot	20 Laura

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ȚĂLDĂȘ NR. 14/2966.)

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. maiu 1903.

Budapesta—Orade—Predeal—Bucureșoi						Bucureșoi—Predeal—Orade—Budapesta.						
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	2 —	5 45	9 15	Bucureșoi	pleacă	— —	7 50	— —	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Predeal	"	— —	3 32	— —	1 12
Szajol	"	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33	Brașov	sosese	— —	5 00	— —	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	— —	7 48	5 8	2 45
Berettyó-Ujfalú	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	— —	8 27	5 58	3 15
M.-Peterd	"	— —	3 —	— —	1 00	— —	Homorod Kőhalom	"	— —	10 03	7 44	4 23
M.-Keresztes	"	— —	3 12	— —	1 14	— —	Sighișora	"	— —	11 40	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	— —	1 36	— —	Mediaș	"	— —	12 40	10 58	6 37
Oradea-Mare	sosese	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	— —	1 25	11 50	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	— —	2 16	12 40	— —
Velența	"	— —	4 17	— —	2 31	2 26	Küküllőszeg (Blaș) "	"	— —	2 21	12 58	— —
F.-Oșorheiü	"	— —	4 28	— —	2 42	— —	Teiuș	sosese	— —	3 02	1 42	7 35
Teleagd	"	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07
Aleșd	"	† 1 04	5 08	† 7 28	3 21	† 3 05	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29
Vad	"	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26	Felviñt	"	12 54	4 20	9 30	2 51
Ciucea	"	2 14	6 42	8 37	4 52	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58
Huedin	"	2 46	7 23	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11
Jegenye	"	3 10	7 55	† 9 33	† 6 01	— —	Ar. Gyéres	"	2 30	5 12	10 30	3 48
Ciuș	sosese	3 42	8 37	10 08	6 59	5 55	Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02
Ciuș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Ciuș	sosese	4 27	6 48	12 07	5 24
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Ciuș	pleacă	5 23	7 00	12 53	6 17
Ar. Gyéres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	† 6 11	7 59	† 1 33	7 21
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	2 05	7 58
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	— —	Ciucea	"	7 09	9 19	2 38	8 37
Felviñt	"	6 48	11 12	2 07	11 50	— —	Vad	"	7 47	10 08	3 20	9 32
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	† 7 59	10 25	† 3 32	9 49
Teiuș	sosese	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	† 3 44	10 07
"	pleacă	— —	12 24	— —	1 43	8 37	F.-Oșorheiü	"	— —	11 01	— —	10 27
Küküllőszeg (Blaș) "	"	— —	1 07	— —	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	— —	10 37
Blaș	"	— —	1 14	— —	2 36	— —	Oradea-Mare	sosese	8 38	11 17	4 09	10 44
Kis Kapus	"	— —	2 15	— —	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 15	11 04
Mediaș	"	— —	2 33	— —	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	— —	11 14
Sighișora	"	— —	3 47	— —	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	— —	12 05	— —	11 37
Homorod-Kőhalom	"	— —	5 35	— —	7 54	12 26	M.-Peterd	"	— —	12 17	— —	11 50
Feldiora	"	— —	7 16	— —	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalú	"	9 23	12 29	4 52	12 05
Brașov	sosese	— —	8 —	— —	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19
"	pleacă	— —	11 —	— —	— —	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04
Predeal	sosese	— —	1 11	— —	— —	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37
Bucureșoi	"	— —	8 05	— —	— —	9 10	Budapesta	sosese	1 50	6 20	9 35	7 10

Oradea-Mare—Arad.						Arad—Oradea-Mare.									
		Person.						Person.							
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	45	7	—	Arad	pleacă	5	10	11	20	9	35
Ósi	"	10	30	4	56	7	16	Chitighaz	"	6	14	12	31	10	54
Less	"	10	48	5	05	7	40	Ciaba	sosese	6	40	12	57	11	24
Cefa	"	11	03	5	34	8	05	Ciaba	pleacă	7	—	1	38	4	50
Salonta	"	11	26	6	20	8	46	Giula	"	7	27	2	02	5	26
Kőtegyán	"	11	44	6	24	9	15	Sarkad	"	7	47	2	22	5	54
Sarkad	"	11	54	6	33	9	31	Kőtegyán	"	7	57	2	32	6	10
Giula	"	12	18	6	57	10	01	Salonta	"	8	23	2	57	6	47
Ciaba	sosese	12	37	7	29	10	30	Cefa	"	8	42	3	15	7	18
Ciaba	pleacă	2	05	7	41	4	32	Less	"	9	04	3	33	7	51
Chitighaz	"	2	34	7	56	5	38	Ósi	"	9	21	3	49	8	16
Arad	sosese	3	32	9	—	6	05	Oradea-Mare	sosese	9	32	4	00	8	31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii sēm-nați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.